

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ประชากรทุกกลุ่มต่างก็ต้องการที่จะมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จากการศึกษาความต้องการที่อยู่อาศัยของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วจะมีความต้องการประมาณปีละ 75,000 หน่วย และนับวันที่จะมีความต้องการที่อยู่อาศัยเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ เนื่องจากอัตราการเติบโตของประชากร และการอพยพย้ายถิ่นฐานจากภูมิภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศ เข้าสู่แหล่งงานในกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มสูงขึ้น

ในส่วนของภาครัฐ ควรจะให้ความสำคัญและตระหนักถึงความต้องการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองของข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะสร้างขวัญและกำลังใจ ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ก็เป็นส่วนสำคัญในการที่ตอบสนองสิ่งดังกล่าวข้างต้น

กลุ่มข้าราชการทหารและตำรวจ เป็นกลุ่มข้าราชการที่ได้รับการสนับสนุน จัดการด้านสวัสดิการที่อยู่อาศัย เด่นชัดกว่า ข้าราชการส่วนอื่น ๆ จึงสมควรที่จะทำการศึกษา แนวทาง, นโยบาย ระเบียบและวิธีการ ด้านต่าง ๆ ของการจัดสวัสดิการให้แก่ข้าราชการทหาร-ตำรวจ รวมทั้งโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัยและโครงการอาคารสงเคราะห์หรือแฟลตที่พักส่วนกลางของข้าราชการทหาร และตำรวจซึ่งเป็นโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัยที่น่าสนใจ และ สมควรที่จะศึกษาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และทางด้านกายภาพของผู้อยู่อาศัย ภายในโครงการ รวมทั้งรูปแบบการจัดโครงการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การดูแลและบริหารชุมชน ตลอดจนรูปแบบและวิธีการจัดทำโครงการ ข้อดี-ข้อเสีย ของแต่ละโครงการ เพื่อนำผลที่ได้รับจากการศึกษาเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ให้แก่ส่วนราชการและหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแผนงานและแนวทางการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัยให้แก่ข้าราชการทหารและตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย ของข้าราชการทหาร และตำรวจ ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ของข้าราชการทหารและตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจและสังคม และความต้องการที่อยู่อาศัยของผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการสวัสดิการของข้าราชการทหารและตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความ

1. ข้าราชการทหาร คือ ข้าราชการที่สังกัดกระทรวงกลาโหม ได้แก่ ข้าราชการทหาร สังกัดกองทัพบก, กองทัพเรือและกองทัพอากาศ
2. ข้าราชการตำรวจ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจที่สังกัด กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
3. โครงการที่อยู่อาศัยประเภทที่พักส่วนกลาง หมายถึง แพลตที่พักอาศัยรวมของทุกหน่วยงานของข้าราชการกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกรมตำรวจ โดยตำแหน่งที่ตั้งไม่ให้อยู่ในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ในการศึกษาเปรียบเทียบการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของข้าราชการและข้าราชการตำรวจ ในครั้งนี้ จะทำการศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น
2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จะมุ่งเน้นในด้านของการจัดการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ประเภทที่พักอาศัยส่วนกลางของข้าราชการทหารและตำรวจ โดยไม่รวมถึงแพลตฟอร์มที่พักที่อยู่ตามกรม, กอง และสถานีตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
 - 3.1 ระเบียบการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย
 - 3.2 แผนงานและแนวนโยบายของการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัย
 - 3.3 ลักษณะทางกายภาพของโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัยประเภทแพลตฟอร์มที่พักส่วนกลาง
 - 3.4 ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเป็นวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยแบ่งขั้นตอนของการศึกษาออกเป็น
ขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาจากเอกสาร
 - 1.1 ทำการศึกษารวบรวมหนังสือ, เอกสารทางวิชาการ, งานวิจัยและวิทยานิพนธ์
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ทำการศึกษารวบรวมข้อมูล ระเบียบการจัดสวัสดิการ, นโยบายและแผนการจัด
สวัสดิการและจำนวนโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ของข้าราชการทหารและ
ข้าราชการตำรวจ ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาภาคสนาม การวิจัยภาคสนามดำเนินการโดย
 - 2.1 สังเกตการณ์
 - 2.2 แบบสอบถาม
3. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารและภาคสนาม มารวบรวมและ
วิเคราะห์ตามต้องการที่กำหนดขึ้น โดยใช้หลักทางสถิติ ซึ่งได้แก่ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย
(MEAN) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม SPSS PC⁺ มาทำการ
วิเคราะห์และประมวลผล และนำผลที่ได้จากการศึกษานำเสนอวิเคราะห์เพื่อ เป็น
แนวทางในการจัดการด้านสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยให้มีประสิทธิภาพ ดังมีราย
ละเอียดต่อไปนี้

โครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ในการศึกษาในส่วนของความพึงพอใจ ต่อโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย
ของข้าราชการทหารและตำรวจ ได้ทำการคัดเลือกโครงการ เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างของทั้ง 4 เหล่าทัพ
อย่างละ 1 โครงการ ดังนี้

1. ทหารบก ได้แก่ โครงการอาคารสงเคราะห์ กองทัพบก ถนนพระรามที่หก คลองประปา
สามเสน เขตพญาไท กรุงเทพฯ จำนวน 600 หน่วย
2. ทหารเรือ ได้แก่ โครงการอาคารสงเคราะห์ กองทัพเรือ ถนนนางลิ้นจี่ ท่าอากาศยาน
นานาชาติ กรุงเทพฯ จำนวน 544 หน่วย
3. ทหารอากาศ ได้แก่ โครงการอาคารสงเคราะห์ กองทัพอากาศ ถนนพหลโยธิน แขวงคลอง
ถนน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ จำนวน 512 หน่วย
4. ตำรวจ ได้แก่ โครงการแฟลตที่พักส่วนกลาง ท่าสองห้อง ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงท่า
สองห้อง เขตบางเขน กรุงเทพฯ จำนวน 918 หน่วย

และในโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ทั้ง 4 แห่งนี้ เป็นลักษณะของแฟลตที่พักส่วนกลางและอาคารสงเคราะห์ที่หน่วยงานต้นสังกัด คือกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศและกรมตำรวจ จัดทำขึ้น เพื่อเป็นสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ข้าราชการทั้งระดับชั้นประทวน และสัญญาบัตร โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย เพื่อมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1. เป็นโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำขึ้น
2. เป็นโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ประเภทแฟลตที่พักส่วนกลางที่รวมผู้พักอาศัย จากหลายหน่วยงานมาพักรวมกัน
3. เป็นโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ที่มีจำนวน ไม่น้อยกว่า 200 หน่วย
4. เป็นโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ที่มีการดำเนินการและมีการอยู่อาศัยแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี
5. เป็นโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ที่หน่วยงานต้นสังกัด อนุญาตให้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างประชากรในการแจกแบบสอบถาม ของโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ทั้ง 4 แห่ง ใช้สูตรของ YAMANE ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + NE^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 E = ค่าความคลาดเคลื่อน (5%)

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม (FIELD SERVEY) ใช้วิธีการ แจกแบบสอบถาม (QUESTIONNAIRE) และการสังเกตการณ์ โดยในการแจกแบบสอบถามนั้น ได้ใช้วิธีการแจกให้กลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามคืน ในวันเดียวกัน โดยในการแจกแบบสอบถาม คณะเจ้าหน้าที่ ในการดำเนินการ แจกแบบสอบถามได้ทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้เข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม และได้ผลสรุปดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงขนาดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถามที่ได้รับคืน

โครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละ
1. ทหารบก ถนนพระรามหก	600	240	230	95.83
2. ทหารเรือ ท่ามหารเมฆ	544	230	220	95.65
3. ทหารอากาศ ถนนพหลโยธิน	512	224	160	71.42
4. ตำรวจ ท้องสองห้อง ถนนวิภาวดีรังสิต	918	279	212	75.98
รวม	2,574	973	822	84.48

ข้อจำกัดในการศึกษา ในการศึกษาเรื่องการศึกษาร่วมกับการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัยของข้าราชการทหารและข้าราชการตำรวจนั้น มีข้อจำกัดในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ข้อจำกัดทางด้านทฤษฎี เนื่องจากในเรื่องของสวัสดิการที่อยู่อาศัยนั้น ยังไม่มีนักวิชาการท่านใด เรียบเรียง และเขียนไว้เป็นทฤษฎีหรือตำราทางวิชาการไว้อย่างชัดเจน จะมีก็เพียงแต่ในเรื่องของการจัดสวัสดิการทั่ว ๆ ไป ขององค์กร ซึ่งไม่ได้เน้นในส่วนของสวัสดิการที่อยู่อาศัย แต่ก็ได้ทำการศึกษาถึงแนวทางการจัดสวัสดิการขององค์กร ข้อดี-ข้อเสีย และประโยชน์ของการจัดสวัสดิการ มาใช้อ้างอิงในการศึกษารั้งนี้

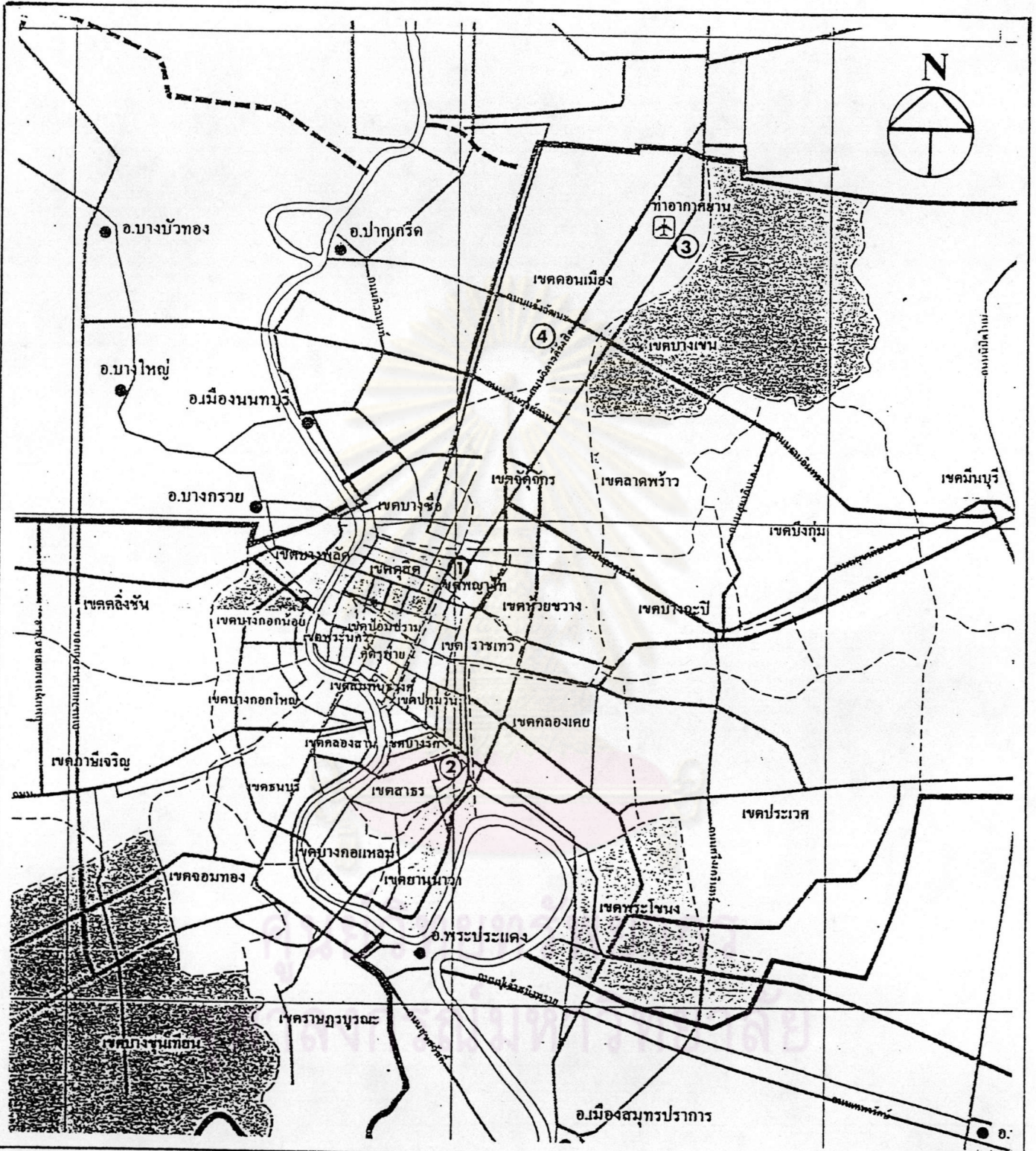
2. ข้อจำกัดทางด้านเอกสาร เนื่องจากในการศึกษารั้งนี้ จะต้องนำข้อมูลและแผนงานต่าง ๆ ของ 4 เหล่าทัพ ซึ่งได้แก่ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ กรมตำรวจ ซึ่งข้อมูลที่นำมาเผยแพร่และทำการศึกษา นั้น ในบางเรื่อง ก็มีผลกระทบเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและเป็นความลับของทางราชการ จึงเป็นข้อจำกัดที่สำคัญที่สุด ในการทำการศึกษาครั้งนี้

3. ข้อจำกัดทางด้านภาคสนาม เนื่องจากในการศึกษารั้งนี้ จะต้องทำการแจกแบบสอบถามในโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย ของกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ กรมตำรวจ ซึ่งในพื้นที่ของโครงการสวัสดิการที่อยู่อาศัย นั้น เป็นพื้นที่ของทางราชการ และเขตพื้นที่หวงห้าม จึงเป็นข้อจำกัดในการศึกษา แต่ทั้งนี้ได้รับความร่วมมือ และความอนุเคราะห์ จากหน่วยงานต้นสังกัดให้เข้าไปในพื้นที่ เพื่อทำการศึกษาเป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวทางและการดำเนินการด้านสวัสดิการที่อยู่อาศัยของข้าราชการทหารและข้าราชการตำรวจ
2. เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานต้นสังกัดที่จะใช้เป็นแนวทางแก้ไขและปรับปรุงสวัสดิการที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น
3. เป็นข้อมูลพื้นฐานและประโยชน์แก่องค์กรและส่วนราชการต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการที่อยู่อาศัยให้แก่ข้าราชการและพนักงานในสังกัด
4. เพื่อให้ทราบถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคม และความต้องการที่อยู่อาศัยของผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการสวัสดิการของข้าราชการทหารและข้าราชการตำรวจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. โครงการอาคารสงเคราะห์กองทัพบก ถนนพระรามที่ 6 เขตพญาไท
2. โครงการอาคารสงเคราะห์กองทัพเรือ ซอยงามคูลี เขตยานนาวา
3. โครงการอาคารสงเคราะห์กองทัพอากาศ ถนนพลโยธิน เขตดอนเมือง
4. โครงการफलตึกที่สำนักงานกลางกรมตำรวจ กู้สงห้อง เขตดอนเมือง

